



“Ja esi 15 gadus veltījis ēku atjaunošanai, tad cilvēkiem tas ir jārāda. Lai viņi nelien pāri žogam, bet cēli ienāk pa vārtiem un priecājas par paveikto,” domā Nurmuižas saimnieks Oļegs Fiļs ar draudzeni Kristīni.

Baņķiera mūža projekts

Uzņēmējs Oļegs Fiļs no likvidācijas procesā esošā banku biznesa pievērsies savam mūža projektam – Latvijas lielākā muižas kompleksa Nurmuiža atjaunošanai, kurā drīzumā durvis vērs restorāns–krogs un viesnīca

Teksts *Monta Glumane*

Foto *Matīss Markovskis*

Talsu novada Laucienes pagastā esošo muižas kompleksu banķieris iegādājās 2004. gada beigās, un aizvadītā gada nogalē apritēja 15 gadi, kopš tur uzsākta renovācija. “Tas, kāpēc iegādājos tieši šo muižas kompleksu, ir garš stāsts, bet īsumā viss ir vienkārši. Pirms 15 gadiem biju krietni jaunāks, ar darbu un ģimenes apstākļiem viss bija labi. Sāku interesēties par Latvijas vēsturi un pamanīju, ka Latvijā ir ap 1000 piļu, muižu, pusmuižu. Sāku pētīt to vēsturi, iedvesmojos un vispirms apskatīju pavisam citas muižas un ēkas. Pēkšņi man piezvanīja un teica: “Oļeg, tev jāredz!”” atceras O. Fiļs.

Pirmo reizi Nurmuižu viņš apmeklēja 2003. gadā. “Tajā laikā man teica – pēc gada izremontēsim, un varēsi jau te dzīvot. Protams, tika noklusēts par visām blakus problēmām,” atceras muižas īpašnieks.

Muižas kompleksu veido 33 ēkas, un savulaik Nurmuižas pilij piederēja 17 000 hektāru zemes. O. Fiļs joko, ka šodien tas ir viss Laucienes pagasts. Dažas no ēkām sākotnēji pat nebija pamanāmas un bija ļoti nolaistas. Iepriekšējie īpašnieki Firkusu dzimta, kuri šo īpašumu mantoja, nespēja to pārvaldīt, nemaz nerunājot par to, ka viņiem nebija finansiālu līdzekļu muižas kompleksa renovācijai. Tiesa, Firkusu dzimta joprojām regulāri sazinās ar tagadējo īpašnieku, izsakot viņam lielu pateicību.

“Iepazīnos ar šo unikālo vietu un man nebija nekādu baļu par renovāciju, apjomu, pieminekļu statusiem. Biju apņēmības pilns atjaunot vienu no lielākajām muižām Latvijā,” pauž O. Fiļs. Ņemot vērā, ka vairumam ēku ir dažādi pieminekļa statusi, arī noteikumi to atjaunošanai ir diezgan stingri. Tomēr uzņēmēju tas pagaidām neierobežo. “Cilvēks, kurš šo kompleksu var atļauties nopirkt, taču negrib neko sabojāt, bet gan vēlas restaurēt un pasniegt to tā, kā tas izskatījās senatnē. Nav nekādu pretrunu vai problēmu ar pieminekļa statusu, ja visu vēlies atjaunot līdzīgi, kā tas bija agrāk. Protams, ja plāno būvēt vai remontēt pavisam citā stilā, tad labāk nepirkt neko vēsturisku un celt kaut ko pavisam jaunu. Statuss noteikti netraucē, tam visam ir liela vērtība,” uzsver O. Fiļs.

Vēlas ieguldīt Latvijā

Miljonāra lēmums iegādāties apjomīgo muižas kompleksu bija saistīts

ar to, ka tā ir iespēja parūpēties par konkrētu vietu Latvijā. “Bija vēlme renovēt, saglabāt un atjaunot kaut ko vēsturisku un konkrētu. Tagad esmu ļoti zinošs par visām vēsturiskajām tēmām, bet toreiz biju parasts rīdzinieks, kurš tikai gribēja un domāja, kā palīdzēt saglabāt kultūras mantojumu. Zināšanu nebija nekādu. Arhitekts Ēriks Cērpiņš jau pirmajā tikšanās reizē teica: “Oļeg, tas ir mūža darbs.” To pašu atkārtoja arī Imants Lancmanis, sakot: “Oļeg, mēs Rundāles pili ar renovāciju cīnījāmies 50 gadus. Te ir drusku mazāki platumi un plašumi, bet rēķinies, ka renovācija nekad nenotiek ātri,” atceras O. Fiļs. Pirmos gadus daudz enerģijas bija jāvelta muižas kompleksa tīrīšanai un ēku konservācijai, ļaujot saglabāt to, kas vēl ir glabājams. Kompleksa mērogs arī O. Fiļam ar komandu neļāva uzreiz *pacelt* un izremontēt visas 33 ēkas. Šobrīd Nurmuižas attīstībā ieguldīti aptuveni septiņi miljoni eiro. “Vienīgais naudas avots – tikai mana privātā nauda,” atklāj O. Fiļs, īpaši uzsverot, ka savu naudu vēlas ieguldīt Latvijā, atjaunojot īpaši aizsargājamu kultūras pieminekli, nevis, piemēram, Francijā.

Interese pieaug

Šo 15 gadu laikā pakāpeniski domāts par to, kāds būs katras ēkas pielietojums, nākamais izmantošanas mērķis. Ikvienai ēkai jau vēsturiski bijusi sava funkcija, piemēram, zirgu stallis, aitu, govju, putnu kūts, pils ēka, klēts, kalpu mājas, pienotava, alus brūzis, dārznieka māja, oranžērija, siltumnīca, smēde, krogs, melderu nams, neskaitāmas noliktavas utt. Gadu gaitā pieaugusi arī vietējo un tūristu interese par Nurmuižu, tāpēc uzreiz bija skaidrs, ka jāsāk piedāvāt ekskursijas, kas norisinās nepārtraukti, un tām piesakās tūristu grupas no tūrisma aģentūrām. Liela daļa ekskursantu ir no Vācijas, Zviedrijas, bet aptuveni puse viesu ir vietējie. Katru gadu Laucienes pagasts rīko svētkus, kuru laikā daļa pasākumu notiek Nurmuižas teritorijā. Pērn šeit tika rīkoti tirdziņi, piepūšamās atrakcijas bērniem, ekskursijas, Nurmuižā pulcējot ap 1000 viesu. Apmeklētāju interese bijusi tik liela, ka muižas saimnieki domā, kā vēl apmierināt pieprasījumu. Ir idejas par dažādu tirdziņu, darbnīcu, koncertu rīkošanu. Savukārt 2021.

gadā Nurmuižas teritorijā tiek plānots deju festivāls, kura laikā kompleksa teritoriju apmeklēs ap 4000 cilvēku. “Tas nav biznesa plāns no mūsu puses, bet cilvēki paši vēlas. Ja esi 15 gadus veltījis ēku atjaunošanai, tad cilvēkiem tās ir jārāda. Lai viņi nelien pāri žogam, bet cēli ienāk pa vārtiem un priecājas par paveikto,” domā O. Fiļs.

Atjauno pat traukus

Pirms dažiem gadiem radusies ideja muižā atvērt restorānu. “Braucot šeit ar ģimeni un bērniem, ēdiens bija jāņem līdzī vai jāgatavo pašiem. Ņemot vērā, ka ar laiku aizvien vairāk cilvēku vēlējas braukt līdzī, bija jādomā, kā arī viņus pabarot un kas to visu gatavos. Sākumā pat es pats mēģināju visus pabarot,” stāsta O. Fiļs. Tā radusies ideja – kāpēc gan neatjaunot vēsturisko kroga ēku, kurā agrāk cilvēki ēduši, atpūtīšies un mainījuši zirgus. Sākotnēji vēsturiskajā izskatā atjaunots tās ārējais arhitektoniskais veidols ar visām koka konstrukcijām un māla dakstiņu jumtu. Pēcāk domāts, kā to visu apsildīt, kur ierīkot ūdens, elektrības un kanalizācijas pieslēgumu. No idejas līdz realizācijai pagājuši trīs gadi, un nu Nurmuižas restorāns-krogs kuru katru brīdi gatavs vērt durvis apmeklētājiem. Plānots, ka restorāns strādās gandrīz katru dienu. Pa dienu viesiem tiks piedāvāta mūsdienu Latvijas virtuve, izmantojot vietējos un pašu audzētos produktus. Muižas saimnieks cer pieturēties pie saprātīgas cenu politikas, kas ļaus augstas kvalitātes ēdienu baudīt ikvienam muižas viesim. Uzkodas, salāti un zupas tiks piedāvātas cenu diapazonā līdz 10 eiro. Pamatēdieni plānoti cenās līdz 20 eiro. Savukārt tuvāk vakarpusei tiks klāti galdauti un būs īpaši izstrādāta vakariņu ēdienkarte, kurā būs Eiropas virtuves piedāvājums par augstākām cenām. Restorānā varēs nobaudīt arī iecienītākos ēdienus no Itālijas, Francijas un Austrijas virtuvēm.

Veicot Nurmuižas restaurāciju, atrastas ļoti vērtīgas keramikas trauku lauskas, ļaujot nojaust, ka, iespējams, šajos traukos vēsturiskajā Nurmuižas pilī baroniem tika pasniegts ēdiens. Nolemts līdzīgus traukus pasūtīt Talsu keramikas darbnīcā, lai cienātu no tiem restorāna viesus. O. Fiļa plānos ir arī dažādu gardēžu vakariņu un



Apjomīgajā muižas kompleksā atjaunota aptuveni puse no 33 ēkām. Dažas no tām atdzi- mušas kā viesnīca un svinību nams.



meistarklašu rikošana, kurās piekrituši piedalīties daži pazīstami pavāri no Latvijas un Eiropas. Tam par godu blakus restorāna-kroga telpām izveidota arī neliela banketu zāle ar atsevišķu virtuvi.

Saimnieka numuriņš

Ēkas otrajā stāvā izveidoti seši nelieli viesnīcas numuriņi, kuros nakšņošana maksās, sākot no 70 eiro par nakti. Arī šī ideja īstenota, pateicoties klientu pamudinājumiem. Lai gan O. Fiļs ne reizi vēl nav nakšņojis savas muižas kompleksā, tomēr izveidojis saimnieka numuriņu ar vannu istabā, kas nedaudz atdalīta no viesnīcas daļas. Reizēs, kad to neizmantos Nurmuižas saimnieks, tas būs pieejams arī viesiem. Gan restorāna-kroga, gan viesnīcas interjeru veidojuši Nurmuižas saimnieki – Oļegs ar draudzeni Kristīni, nedaudz konsultējoties ar interjera dizaineriem no Rīgas, kā arī ēkas arhitektu Ē. Cērpiņu, kurš O. Fiļam jau 15 gadus palīdz ar zināšanām muižas kompleksa atjaunošanā. Daļa viesnīcas mēbeļu ir jaunas, bet daļa – gādātas antikvariātos. Rūpīgi izmeklētas pat gultas, jo muižas saimniekam bija savas prasības, – lai tās būtu atbidāmas arī atseviš-

ķi. Kopumā viesnīca varēs uzņemt aptuveni 15 viesus, un plānots, ka šeit tiks radītas sešas jaunas darbvietas. “Mēs varēsim piedāvāt restorāna ēdināšanu visiem, kas brauc šeit garām, kas vēlas sarīkot banketu vai arī šeit pārnakšņot. Būs trīs vienā – atsevišķi banketi, pastāvīgi strādājošs restorāns un vēl naktsmītnes,” komentē O. Fiļs.

Restorānu un viesnīcu Nurmuižas saimnieks cer atvērt aprīļa sākumā. Tikmēr dzirnavu diķa krastā, vienā no četrām bijušajām kalpu mājām, top vēl viena viesnīca. Tur līdz vasaras beigām plānots izveidot vēl 15 numuriņus, ļaujot uzņemt vēl ap 35 viesiem. Tas nozīmē, ka abās Nurmuižas viesnīcās varēs uzņemt ap 50 klientu. “Tas ir liels izaicinājums arī mums – mēģināt to visu vadīt, lai cilvēki jūtas labi un ir apmierināti. Es nekad neesmu darbojies viesmīlības, restorānu, viesnīcu biznesā, tāpēc nepārtraukti konsultējamies ar tiem, kuri to dara jau vairākus gadus. Tajā visā ir tik daudz nianšu, vienkārši jāmacās,” atzīst O. Fiļs.

Blakus restorāna-kroga ēkai pirms trīs gadiem tika atjaunots arī svinību nams, kas ilgi meklēja savu pielietojumu, bet tagad nolemts tur rīkot ne vien apjomīgus banketus, bet

arī organizēt koncertus. Savukārt maijā tur divas nedēļas būs aplūkojama kāda ceļojošā izstāde.

Ieguldījumi nav atgūstami

Kopumā Nurmuižas kompleksa teritorijā šobrīd atjaunota aptuveni puse ēku, un nu jādomā par pielietojumu. “Neesmu skaitījis, cik lieli finanšu līdzekļi vēl būs nepieciešami. Senu ēku restaurācija nevar būt nekāds biznesa plāns ar materiālo atdevi. Šeit galvenā nauda ir patērētais laiks un personīgā attieksme. Seno muižu un piļu privātie īpašnieki ļoti labi zina, ka veicamie ieguldījumi restaurācijā faktiski nav atgūstami. Tādu objektu īpašniekiem katru dienu jādomā tikai par operatīviem plusiem un mīnusiem, bet apmeklētājiem ir unikāla iespēja baudīt seno muižu un piļu atmosfēru,” stāsta Nurmuižas saimnieks. Viņš cer, ka pils ēkā varētu izveidot aptuveni 15 numuriņus, jo daļa telpu jāatstāj koplietošanai. Pils iekšienē atrodas mākslas piemineklis – gries-tu gleznojumi, aptuveni 30 milzīgi, skaisti kamīni, kā arī muzikālā istaba – ar gleznojumiem, kamīniem, kolonnām. Pagaidām pils galvenā ēka vēl vairākus gadus paliks iekonservēta, paturot iespēju arī tajā



Muižas saimnieks uzmanību pievērš arī pašu izaudzētām lietām - starp senajiem zirgu staļļiem iekopts un izziemots vīnogu dārzs, vieta atrasta arī mazdārziņam ar dienvidniekiem raksturīgiem garšaugiem, bet siltumnīcā pavasarī tiks dēstīti tomāti un gurķi.



riņot ekskursijas, lai apskatītu vērtības, kas ir saglabājušās.

Vēl kāds O. Fiļa sapnis - pils ēkā izveidot vēl vienu restorānu, kas būtu mazāks, intīmāks, vēl izsmalcinātāks. Šogad viņam liels izaicinājums būs pabeigt muižas kompleksa ārējo izskatu, piemēram, izveidot celiņus. Šobrīd pils galvenajai ēkai tiek atrakti pagrabi, lai izveidotu piemērotu hidroizolāciju, jo iepriekš veiktā nākusi par sliktu, tāpēc ka pirmais stāvs ir mitrs. Ēkai ir metru biezās sienas, ko veido milzīgi akmeņi. Pēc hidroizolācijas divus trīs gadus būs jāveic dabiskā sienu žāvēšana. Pēc tam varēs domāt par atjaunošanu, krāsošanu un rekonstruēšanu.

Pašu izaudzēts

Rosība Nurmuižas pilī nav palikusi nepamanīta, un jau tiek veidota sadarbība ar kāzu un citu pasākumu aģentūrām, kuras atzinušas - Latvijā trūkst jaunu, šādiem pasākumiem piemērotu vietu. Arī tas muižas saimnieku mudinājis šo vietu veidot pieejamu, lai cilvēki var braukt un rīkot savus pasākumus un svinības. Tā izveidota baltā terase pie diķa, kurai pērn bija liels pieprasījums, aizpildot visas rezervācijas. Piedāvājumu papildinājusi arī oranžērija, kā

arī izveidots vīnogu dārzs ar aptuveni 20 dažādām šķirnēm, to vidū arī *Chardonnay* un *Pinot noir*. Pērn bija pirmais gads, kad ievākta vīnogu raža, kopumā iegūstot aptuveni 1000 kilogramu vīnogu. Zinātāji jau taujājot pēc Nurmuižas vīna, bet par to vēl noteikti jāpadomā, secina uzņēmējs. O. Fiļš joko, ka Nurmuiža ir kā sakrāla vieta, to apstiprinot fakts, ka visi iestādītie augi aug griezdamies. Piemēram, izveidots arī garšaugu dārziņš ar 15 dažādām mētrām, timiānu, lavandām un citiem augiem. "Es brīnījos, cik daudz garšvielu veidu var audzēt tepat Latvijā. Mazajā siltumnīcā pērn audzējām arī tomātus un gurķus, kam bija laba raža. Kaut ko varēsim nodrošināt arī restorānam un virtuvei," stāsta O. Fiļš.

Jādomā par funkciju

Vai banķieris vēlreiz piekristu šādam darījumam, apzinoties, cik daudz enerģijas un finanšu tas prasa? "Kāpēc ne? Es nebaidos no darba un slodzes. Domāju, ka arī tagad es neatteiktos no šāda darījuma. Paveikt kaut ko labu - kāpēc gan ne? Pielietot savas zināšanas, protams, arī naudas resursus," pārliecināts O. Fiļš. Viņaprāt, ja Rundāles pili atjaunoja 50 gadu laikā, tad Nurmui-

žas atjaunošanā varētu iekļauties kopumā 30 gados. "Visi speciālisti un arhitekti jautā: "Kāda būs katras ēkas funkcija?" Vienkārši izveidot spoku pilsētiņu, kur viss it kā ir atjaunots, bet nekas nenotiek, tas arī nav nekāds pašmērķis. Pakāpeniski augsim līdz ar pieprasījumu un domāsim. Vispirms jāatrod atbilde, kāda būs funkcija," teic O. Fiļš. Diemžēl Nurmuižas teritorijā bijušas arī ēkas, kuras nekad nav apdzīvotas, kas nozīmē, ka to atjaunošana ir dārga un neefektīva. Piemēram, milzīgs zirgu stallis, kurā vasarā plānots izveidot izstāžu zāli. "Kā zināms, tad mans pamatbizness bankā beidzās pirms diviem gadiem, līdz ar to vairāk laika varu veltīt Nurmuižai. Protams, strādājot nenormālu slodzi bankā, nebija pilnvērtīga laika, lai domātu par tik milzīgu un laikietilpīgu projektu kā pils attīstība. Tagad situācija ir mainījusies. Šeit saistībā ar notikumiem ar *ABLV Bank* nekādu pārtraukumu nebija. Protams, es pats pirmos divus trīs mēnešus nevarēju neko daudz domāt par Nurmuižas pils attīstību, tagad jau ir vieglāk. Pagaidām dzīvošanu šeit neplānojam, bet, ja būs ļoti daudz darba, tad padomāsim," teic O. Fiļš. ■